

Velfærd og vækst – en misforstået alliance

af Martin Spang Olsen, cand. mag., polyhistor

(Bragt i Weekendavisen 13/12-2013)

I artiklen 'Mellem Glistrup og Fogh' (WA, d. 6. dec.) gør Arne Hardis sig lystig over, at de naive socialdemokrater en gang stillede spørgsmål til materiel vækst som forudsætning for velfærd.

I dag ved vi naturligvis, at ikke bare er vækst en forudsætning for velfærd – vækst behøver heller ikke skade naturen, hvis bare vi laver 'grøn vækst'. Ikke sandt? Nej, vrøvl.

Konstant materiel vækst på et afgrænset område, såsom en planet, er ikke blot umuligt i længden, det vil også udhule mulighederne for fremtidig velfærd.

Forudsætningen for velfærd (og i øvrigt også vækst) er værdi. Man skal som udgangspunkt have et overskud - noget, man næsten gratis kan gå ud at hente. I vores tilfælde har det været olie, som indtil for nylig var en værdi, der bare skulle hives op af jorden. Den værdi har vi omsat til både vækst og velfærd, men de to ting er ikke relateret, selvom mange, især politikere og økonomer, stadig tror det.

Vækst har sin plads, når den jævnlige afløses af recession, ligesom det foregår i naturen. De fleste ville også nok kunne se problemet, hvis vi selv voksede hele livet, og derfor hele tiden skulle forøge vores fødeindtag, udskifte vores garderobe og flytte til større huse.

I dag går over halvdelen af verdens energiforbrug til vækst alene, dvs. væksten i sig selv æder halvdelen af vores kostbare fossile brændsler i forsøget på at følge med gælden. For det er en anden myte: at vækst er nødvendig for at tilbagebetale gælden. Tværtimod skaber vækst mere gæld, for hver gang der tjenes penge i det økonomiske system, forøges gælden med et endnu større beløb, eftersom penge skabes af gæld (til banken), og gæld er som bekendt belagt med renter, så gælden vokser nødvendigvis i takt med den økonomiske vækst – blot vil gælden vil altid vokse mest.

Kunne man forstille sig, at den ellers super skarpe Arne Hardis en dag kunne gøre sig lystig over de politikere, der fra venstre til højre i folketinget stadig taler for, at vækst er en forudsætning for velfærd, at vækst nedbringer gælden – og at vækst i øvrigt ikke skader naturen? For det er i særklasse noget naivt sludder.